

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-03-25
Besvaras senast
2026-04-15

Till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:409 Rätten till LSS-insatser

I ett uppmärksammat avsnitt av *Uppdrag granskning* skildras situationen för en ung man i Flen med svår psykisk sjukdom. I reportaget framträder en bild av hur hans familj under lång tid försökt få tillgång till stöd från kommunen utan att få de insatser de menar att han behöver.

Det är inte riksdagens uppgift att bedöma enskilda ärenden. Däremot illustrerar reportaget en större fråga som rör många människor i Sverige: om det kommunala stödet till personer med svår psykisk sjukdom i praktiken riskerar att bli ett välfärdslotteri.

Personer med allvarliga psykiska sjukdomar kan ha omfattande behov av stöd i vardagen. Insatser kan ges både enligt socialtjänstlagen och enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Dessa lagar är centrala för att säkerställa att personer med stora funktionsnedsättningar kan leva ett värdigt liv och få det stöd de behöver.

Samtidigt har Socialstyrelsen vid upprepade tillfällen pekat på betydande variationer i hur kommuner bedömer behov och beviljar stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning. Tillgången till insatser som boendestöd, daglig verksamhet, ledsagning, kontaktperson och andra stödformer kan variera kraftigt mellan olika delar av landet.

Även andra grupper med funktionsnedsättningar som är i behov av LSS-stödinsatser har drabbats hårt av de allt restriktivare, förändrade och väldigt olika bedömningar som görs runtom i landet.

Riksrevisionen har i en aktuell granskning av LSS konstaterat att statens styrning, uppföljning och tillsyn inte är tillräckligt effektiv för att säkerställa en likvärdig tillämpning av lagstiftningen i landets kommuner. Granskningen visar att det finns betydande skillnader mellan kommuner i hur insatser bedöms och beviljas, samtidigt som ansvarsfördelningen mellan stat och kommun är otydlig. Enligt Riksrevisionen riskerar detta att påverka både rättssäkerheten och likvärdigheten i stödet till personer med funktionsnedsättning.

När människor med liknande behov får helt olika stöd beroende på vilken kommun de bor i riskerar grundläggande principer om likvärdig välfärd och rättssäkerhet att urholkas. I praktiken kan konsekvensen bli att ansvaret i stället

faller tungt på anhöriga, samtidigt som personer med funktionsnedsättning såväl som svår psykisk sjukdom riskerar att bli utan det stöd som lagstiftningen är avsedd att ge.

Frågan om de stora variationerna i kommunernas bedömningar är därför inte enbart en kommunal fråga. Det handlar också om statens ansvar att säkerställa att lagstiftningen tillämpas på ett sätt som ger människor i hela landet en rimligt likvärdig tillgång till stöd.

Mot denna bakgrund vill jag fråga socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall:

1. Delar ministern bedömningen att skillnaderna mellan kommuner i bedömningar och beslut om stöd enligt LSS riskerar att skapa ett välfärdslotteri för personer i behov av dess stödinsatser, och avser ministern att vidta några åtgärder utifrån sin bedömning?
2. Hur avser ministern att gå vidare med Riksrevisionens rekommendationer om justeringar och förtydliganden av LSS för att minska de geografiska skillnaderna i kommunernas bedömningar och beslut om stödinsatser?
3. Bedömer ministern att statens uppföljning och tillsyn i dag är tillräcklig för att säkerställa en mer likvärdig tillämpning av socialtjänstlagen och LSS i landets kommuner, och avser ministern att vidta några åtgärder utifrån sin bedömning?

.....

Nils Seye Larsen (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren